

[Willie](#)

30.08.2007 - 08:46

Mielessä ovat olleet muutamat kuvakirjat, joista haluaisin kirjoittaa, mutta en ole ehtinyt vielä pohtia näitä aiheita tarpeeksi. Yksi kirja on Kari Hotakaisen Satukirja, jonka on kuvittanut Priit Pärn. Tämä varsin moderni satukirja on sen verran erikoinen ja kiinnostava, että haluan palata siihen vielä uudestaan. Satukirjan sijaan palaan taas sen verran menneeseen, että muistelen erästä nuoruuden suosikkikirjaa. En sano lapsuuden suosikkikirjaa, koska en harmikseni muista milloin olen ensimmäisen kerran lukenut tämän: **Michelle Magorianin** *Willie itkupilli*. Wsoy julkaisi tämän tarinan suomeksi vuonna 1981.

Kirjan suomenkielinen nimi on karsea. Ketä kiinnostaa lukea itkupillistä? No ilmeisesti ainakin minua on kiinnostanut, ja kiinnostaa vieläkin, koska aina silloin tällöin palaan tarinaan, mutta noin niin kuin yleensä ottaen en ymmärrä miksi kirja on suomennettu tällä nimellä. Englanninkielinen alkuteos on *Good Night Mr. Tom*, mikä kuvaa tarinaa hyvin. Suomenkielisestä nimestä en ole niinkään varma – itkupilli tuo mieleen ruikuttavan räkänokan, mitä Willien henkilöahmo ei mielestäni ole lainkaan. Itkuinen ja surkea kyllä, ainakin alkuun, mutta lähinnä olosuhteiden pakosta, kuten tarinan edetessä käy ilmi. Tarinan edetessä itkuisesta ja surkeasta pojasta kuoriutuu suorastaan kaunisieluinen taiteilija, ja ennen kaikkea vahva nuorimies, joka selviää vastoinkäymisistä ystävien ja läheisten avulla.

Kirjan takakansi kertoo seuraavaa:

Karmivan jännittävä ja liikuttava tarina yhdeksän vuotiaan Willie-pojan elämänmuutoksesta toisen maailmansodan melskeissä. Arka ja itkuherkkä Willie lähetetään Lontoon slummeista pakoon sotaa maaseudulle. Siellä hän pääsee ystävällisten ja turvallisten ihmisten huostaan; hän oppii lukemaan, kirjoittamaan, piirtämään ja näyttelemään. Willie unohtaa vähitellen Lontoon kurjuuden ja hänestä kasvaa rohkea ja valoisa nuori ihminen. Willie saavuttaa menestystä ja uusia ystäviä. Willie, itkupilli on saanut erinomaisen arvostelumenestyksen monissa maissa.

Oma kuvaukseni kirjasta käy näköjään aikalailta yksiin takakannen tekstin kanssa. Paitsi että en ymmärrä mitä takakannen teksti "saavuttaa menestystä" tarkoittaa, ellei sillä viitata Willien henkilöahmon henkiseen kasvuun ja kehitykseen.

Kirjan tarina saattaa äkkiseltään kuulostaa tylsältä ja ehkäpä jopa tyypilliseltä "vaikeuksien kautta voittoon" –tarinalta, mutta jotakin erikoista tässä tarinassa mielestäni on. Yrittäessäni osoittaa sormellani mitä se voisi olla, tulin siihen tulokseen että pahoinpidellyn lapsen tarina on se, mikä itseeni vetoaa. Saapuessaan Tom-sedän luokse maaseudulle Willien ensimmäisiä "läksyjä" on oppia että lyöminen ja satuttaminen eivät kuulu normaaliin perhe-elämään. Kun äksy, isokokoinen ja yrmeä vanha mies ottaa pienen pojan luokseen asumaan, on hänestä aivan käsittämätöntä, kun lapsi pyörtyy luullessaan, että mies aikoo polttaa häntä hiilihangolla. Nostaessaan pojan pesusoikkoon, leikatessaan tämän yhteen ommellun aluspaidan ja housut erilleen, ymmärtää vanha mies syyn lapsen pelkoon: tärisevän lapsen keho on kauttaaltaan täynnä juovia, mustelmia ja ruhjeita. Magorian kuvaa hienosti vanhan miehen hämmennystä ja pienen lapsen pelkotiloja.

Pelokkaan lapsen ja ärheän karheen vanhan miehen tuttavuus alkaa kömpelösti, mutta tärkeimmästä perusasiasta – koti on koti, ja siellä ei tarvitse pelätä. Nyt Tom-sedän koti on myös Willien koti, mutta siihen, että lapsi ymmärtää tämän, kuluu oma aikansa. Onneksi aika on jotakin, mitä Tomilla on. Ajan kulumisen myötä muutoksia tapahtuu niin vanhassa kuin nuoressakin, ja Tomin sekä Willien suhde hypähtää aivan uudelle tasolle.

Tarina sijoittuu peribrittiläiseen miljööseen, pieneen englantilaiskylään, jonka elämää kuvataan osuvasti niin Tom-sedän kuin muidenkin ehkä hiukan karikatyyrinomaisten henkilöhahmojen kautta. Luonnollisesti tähän miljööseen kuuluvat myös paikkakunnan juorumummot, eihän se nyt olisi kylä eikä mikään, jos ei olisi mummoja päivittelemässä vanhassa Tom-sedässä tapahtunutta muutosta. Pieni kyläkoulu monenmoisine oppilaineen tuo oman värikkään lisänsä tarinaan, etenkin kun koulunkäyntiä kuvataan Willien näkökulmasta.

Monien muiden henkilöhahmojen muassa tarinassa on mielenkiintoista myös Willien äidin henkilöhahmo. Vaikka äiti jää loppujen lopuksi hyvin pieneen rooliin, tulee lapsen näkökulmasta katsottuna käy selkeästi ilmi, että äiti on jollakin tavalla sairas. Itselleni jäi suhteellisen selkeä mielikuva siitä, että kyseessä oli jonkinlainen henkinen sairaus, johon liittyi uskonnollinen fanaattisuus. Tähän fanaattisuuteen taas liittyy korostunut synninkäsitys, joka ilmenee siten, että kaikki synti täytyy pieksää lapsesta, eli Williestä ulos. Äiti itse ei tietenkään tee mitään väärää, eli kyseessä on myös hyvin rankka vallankäytön muoto, joka kohdistuu täysin avuttomaan yksilöön.

Olen monta kertaa miettinyt myös sitä, kuinka nuorille lukijoille kirjaa voi loppujen lopuksi suositella. Tämä johtuu pääasiassa siitä, että kirjassa on mm. sellainen kohta, jossa Willie palaa Lontoon kotiinsa äitinsä luokse. Tom-setä huolestuu, kun Williestä ei kuulu mitään, ja päättää lähteä etsimään poikaa. Hän löytää tiensä Willien kotiin, mutta kukaan ei tunnu olevan kotona. Sam, Tom-sedän koira kuitenkin haukkuu ja siten osoittaa, että joku on kotona. Lähistöllä partioivan poliisin kanssa Tom-setä murtautuu asuntoon, ja löytää Willien lukkojen takaa jonkinlaisesta komerosta. Uudestaan pahoinpidelty lapsi on ollut siellä päiviä ilman ruokaa, istunut ja maannut omissa ulosteissaan, jotka ovat tulehduttaneet hänen kehossaan olevat haavat. Sylissään pojalla on kuollut vauva. Willien äiti, eli "uskonnollinen ja synnistä vapaana elänyt nainen", on saanut vauvan sillä aikaa kun poika on ollut maalla. Pojalle äiti sanoi, että vauva on suuri salaisuus, eikä siitä saa kertoa kenellekään. Äiti on säilyttänyt lapsen pojan vastuulle, ja poika on yrittänyt huolehtia pikkusiskostaan parhaan kykynsä mukaan. Lukkojen takana ilman ruokaa.

Tämä oli ehdottomasti karmeimman kohta koko kertomuksessa, jolle tosin melkein veti vertoja sairaala, jonne Willie seuraavaksi joutui. No, happy endit ovat mitä ovat, mutta siinä vaiheessa kun Tom-setä ryöstää pojan sairaalasta ja vie tämän takaisin maalle, minä huudan huuraata lähes joka kerran. Jos en sitten itke silmät sumussa.

Willie siis pääsee takaisin maalle ja jää Tom-sedän luokse. Lopussa kiitos seisoo, ja Tom-setä laittaa adoptiopaperit vetämään. Sitä ennen tapahtuu kuitenkin vielä paljon, sota jatkuu ja elämä on epävarmaa.

Turhasta herkistelystä en tätä kirjaa missään nimessä moittisi. Kertomus erittäin realistinen, tällaista on voinut tapahtua, ja ikävä kyllä varmasti tapahtuu nykyäänkin monin puolin maailmaa. Michelle Magorian kertoo rankoista asioista esikoisromaanissaan koruttoman yksinkertaisesti, mutta siten, että tarina koskettaa lukijaa syvästi. Tästä kertovat myös ne lukuisat palkinnot, joita teokselle on myönnetty.

Pikainen googlaus kertoo, että Magorian on jatkanut kirjoittamista nykypäivään asti. En tullut tarkistaneeksi onko muita hänen kirjojaan suomennettu, mutta jos ne ovat mitään Good night Mr. Tom'in kaltaistakaan, olisi niitä syytä suomentaa (vinkki vinkki kustantamoille ;).

Lämpimästi suosittelen tarinaa aiheesta kiinnostuneille.